

STRUKTURERADE DISKUSSIONER – PODCAST

Att kunna föra en strukturerad diskussion handlar om att på ett fungerande sätt delge andra sina åsikter och tankar i ett ämne. Det handlar om att både kunna tala, lyssna och förstå turtagningens principer.

Sid 1/6

För att eleverna på bästa sätt ska få ut något av diskussionen kan de vara hjälpta av en tydlig struktur. En strukturerad diskussion bör vara tidsbegränsad och tiden ska vara känd för alla personer i gruppen. I diskussionen kan det vara en fördel om alla, eller några, av eleverna i gruppen har fått särskilda uppgifter.

Den här beskrivningen utgår från ett digitalt inspelat radioprogram, en så kallad podcast om genmodifierade växter. En podcast består ofta av just ett samtal eller en intervju som genomförs utan manus. Strukturerade samtal kan naturligtvis föras live eller spelas in på andra sätt än i en podcast. Ett textutdrag från podcasten finns att läsa som exempeltext.

STRUKTURERADE DISKUSSIONER I NATURVETENSKAPLIGA ÄMNE OCH TEKNIK

I skolan fungerar det utmärkt att låta eleverna arbeta med strukturerade diskussioner i de naturvetenskapliga ämnena och teknik. Eleverna får då muntligt argumentera för sina åsikter i en naturvetenskaplig eller teknisk frågeställning och underbygga åsikterna med fakta och forskning som de har tagit del av.

I samtalet kan eleverna visa att de kan redogöra för sakförhållandena, motivera, diskutera samt dra slutsatser av frågor knutna till ämnena. De kan även föra fram nya frågeställningar som de kommit fram till eller ställts inför. Eleverna kan i det strukturerade samtalet också visa att de kan använda ett naturvetenskapligt eller tekniskt språk.

Det kan vara en klok idé att som lärare spela in diskussionerna om man vill ha dem som bedömningsunderlag eller som i fallet med exempeltexten, att eleverna redan har spelat in sitt samtal i en podcast.

FÖRBEREDA DISKUSSIONEN

För att kunna genomföra en diskussion bör ämnet och syftet för diskussionen vara kända för eleven.

Vad finns det för för- och nackdelar med genmodifierade växter?

Inhämta information, formulera åsikter och argument

Innan samtalet får eleven i uppgift att förbereda diskussionen genom att inhämta information i ämnet, men också genom att formulera minst en åsikt i ämnet som han eller hon kan underbygga med relevanta argument.

Utse olika roller

Att utse olika roller i samtalsgruppen är inte alltid nödvändigt, men det kan vara till en stor hjälp. Här nedan presenteras några olika roller som man kan använda sig av. Beroende på hur stor gruppen är kan en person ha flera roller. Man kan även utse en samtalsledare som har alla roller.

Elev 1 Inleder samtalet genom att introducera frågeställningen

Elev 2 Ser till att alla får komma till tals.

Elev 3 Ser till att den utsatta tiden hålls.

Elev 4 Avslutar samtalet genom att sammanfatta vad man har kommit fram till i diskussionen.

GENOMFÖRA DISKUSSIONEN

Elev 1 inleder diskussionen genom att introducera de övriga till frågeställningen och därefter presentera en underbyggd åsikt i ämnet.

Gustav: Vi ska i dag diskutera fördelar och nackdelar med genmodifierade växter. Det finns mycket att vinna på att använda genmodifiering, men också etiska aspekter att ta ställning till. Jag tycker att rädslan ofta är överdriven. Med genmodifierade grödor kan fattiga länder få effektivare odling. Vad tänker ni om detta?

Alla elever har sedan i uppgift att under samtalets gång vid minst ett tillfälle förmedla en underbyggd åsikt.

Hela gruppen har till ansvar att se till att alla får komma till tals, genom att till exempel ställa frågor till någon som är tyst och på så vis få med honom eller henne i diskussionen. Detta innebär också att de elever som vet med sig att de tar ett stort talutrymme lämnar plats för andra. Den elev som har i uppgift att se till att alla kommer till tals har det yttersta ansvaret för att bjuda in den som är tyst i samtalet:

Vanja: Jag tror det ... Men hur tänker du, Adira?

För att underlätta för varandra är det bra att sammanfatta den andres argument lite kort innan man talar om vad man själv anser.

Vanja: Det är ju klart att det är bra om fattiga länder kan få bättre grödor. Där håller jag med dig, Gustav. Men jag är ganska skeptisk till det här med genmodifierad mat, eller GMO som det ofta förkortas.

Den elev som har i uppgift att hålla reda på tiden kan vid behov säga till när det återstår någon eller några minuter av samtalet.

När tiden är slut har en elev i uppdrag att avsluta diskussionen genom att sammanfatta vad man har kommit fram till i gruppen.

Tips och råd att ge till eleverna

För att få till ett bra samtal finns det flera tips och råd som kan hjälpa eleverna.

Uppmuntra

Många elever upplever talängslan vid en diskussion. Uppmuntra eleverna att stödja och hjälpa varandra. Det är de som tillsammans skapar ett gott och givande samtal.

Tala

När eleverna ska samtala ska de använda ett språk som de andra förstår. Om de andra inte verkar förstå ska de kunna omformulera sig för att bli förstådda. Det är bra om eleverna kan variera sig mellan ett ämnesrelaterat språk och ett mer vardagsnära.

Att titta upp och se de andra i ögonen när man talar är viktigt. Med både röst och kroppsspråk kan eleverna väcka intresse och visa engagemang för ämnet.

Lyssna

Att lyssna är ett måste för att en diskussion ska kunna äga rum. Trots detta kan det vara svårt för eleverna att lyssna när de samtidigt har till uppgift att framföra en egen åsikt. Uppmuntra eleverna till att lyssna genom att påpeka att de därigenom lättare kan komma med följdfrågor och bemöta vad någon annan har sagt. På så sätt får de också lättare att föra fram sina egna åsikter.

Man visar andra att man lyssnar genom att man har ögonkontakt med den som talar. Genom nickar och hummanden stödjer man den andra, samtidigt som man visar att man lyssnar och är engagerad.

Diskutera

I diskussionen är det meningen att eleven ska framföra åsikter i ämnet. Åsikterna ska dessutom vara underbyggda med relevanta argument.

Ett sätt att få diskussionen att flyta är att uppmuntra eleverna att ställa följdfrågor till varandra eller att förtydliga sina argument.

Hur menar du när du ...?

Tänker du att detta även ska gälla ...?

Kan du förklara hur X fungerar?

Genom att ställa frågor till varandra, eller att be någon förtydliga sig, hjälper även gruppen att fördjupa diskussion. Uppmuntra eleverna att problematisera, för att på så vis leda diskussionen vidare.

Tror ni det här gäller även i andra situationer som ...?

OM X fungerar som tänkt är det bra, men vad händer om det inte fungerar?

I diskussionen eller samtalet är det viktigt att eleverna kan använda sig av turtagning genom att låta den andre tala till punkt och att på ett fungerande sätt ta vid när någon talat klart.

Jag håller med/jag håller inte med.

Jag tänkte på det du sa tidigare om ...

Men om man tänker så här ...

Jag tycker att ... för att ...

Precis som X sa tycker jag ...

Jag håller med dig på den punkten men ...

Du förklarade just att XXXXX. Jag har en annan åsikt nämligen ...

ARBETSGÅNG STRUKTURERADE DISKUSSIONER

Samla information

Eleverna får i uppdrag att samla in information som hör till ämnet eller frågeställningen för diskussionen.

Formulera en åsikt

Eleverna ska också formulera och underbygga en eller flera åsikter om ämnet eller frågeställningen.

Samtala och diskutera

Läraren samlar gruppen och utser eventuella roller.

Under samtalets och diskussionens gång

Uppmuntra eleverna att

- titta på varandra under samtalet
- använda röst och kroppsspråk för att skapa engagemang och visa intresse
- använda ett språk som alla kan förstå och omformulera sig om andra inte förstår
- lyssna på varandra, låta alla tala till punkt, knyta an till föregående talare genom att ställa följdfrågor eller bekräfta att man lyssnat på vad denne sagt
- problematisera för att fördjupa diskussionen
- se till att alla får komma till tals för att presentera sina åsikter och argument i ämnet.

Avsluta samtalet och diskussionen

En elev sammanfattar gruppens samtal och diskussioner.